

Maandag 1 november 1915 – ochtendeditie

Geen berichten over België.

Maandag 1 november 1915 – avondeditie

Onderscheidingen in het Belgische leger.

Aan de (Belgische) Legerbode ontleen wij het volgende:

Benoemd tot ridders in de orde van Leopold II: G. Vaereman, infanterist; Jerome, sergeant-majoor, infanterie, Hermes, 1^e sergeant, genie; Vercammen, infanterist; Ledocte, korporaal.

Ontvingen het militair ereteken der 2^e klasse: L. Lecocq, korporaal, infanterie; E Dellevyne, soldaat, infanterie; R. Dasnoy, infanterist; C. van Malle, infanterist; P. Volkaerts, korporaal, infanterie; L. Bidard, korporaal, infanterie; Van Gool, korporaal-hoornblazer; Raggen, brigadier, zware artillerie; M. Lejeune, soldaat, infanterie; E. Aelterman, soldaat der genie; F. Placlet, sergeant, loopgraafmortiers; H. Simons, infanterist; H. Roussel, infanterie; A. Dejet, sergeant, infanterie; E. Baeckelmans, brigadier, cavalerie; J. Godart, infanterist; P.L. Mousset, ziekendrager, infanterie; P. Martens, infanterist; W. Brans, infanterist.

Antwerpse kiekjes.

Hengstenkeuring (van onze correspondent Emanuel de Bom).

Antwerpen, 27 oktober.

Ik ben hengsten gaan keuren ...

En, ziehier:

Het was vanmorgen omtrent half elf te doen op de Singel, hier als “boulevard” mondgemeen, en officieel: Handelslei. Ik kwam er toe, als de keuring reeds in volle actie was en aan weerskanten onder de herfstige bomen de nieuwsgierige liefhebbers samengedromd stonden achter een gespannen touw. Daarbinnen was de arena: reeds van ver zag ik de reusachtige schonken, de trotse, met manen omwuijde nekken, de forse dijnen en stevige poten. Een groepje heren met bolhoeden op, paperassen onder de arm, waren druk bezig met de bezichtiging, dan werd op de papieren aantekening gehouden en de hengst mocht een keer draven. Als het prachtige dier, steigerend en eerst scheef lopend, aan de teugel vastgehouden door de baas van het paard of zijn paardenknecht, zijn ritje deed, dan was het in een groepje, en ook bij de mensen aan weerskanten in de lei, een belangstellend nagapen en men zag dat ze allen het beest goed opnamen, om dan in bedenkelijk hoofdschudden hun kritisch oordeel te vellen, ofwel, hevig, knikkend, te getuigen van warme waardering.

Gardevils en burgerpolitie met Belgische driekleur op de armband, liepen over en weer en handhaafden de openbare rust en veiligheid.

Ondertussen stonden op twee rijen de bonken van hengsten te trappelen, onder de hoede van hun baas, die ze langs de gulle schonken streelde. Er waren er van diverse kleuren, gaande van het blonde ambergele tot het ebbenhout zwarte; er waren er zilverbonte, grijs gespikkelde, vossen met gouden vacht en manen als van bros vlas, door de wind opgewaaid als de haren van lisbloemen. De zweep klonk ophitsend met knetterende slagen en af en toe overgalmden een langgerekt gehinnik of een kort, zenuwachtig gegil van de beesten het hele gedoe. De hengsten keken door hun goede ogen, verdoft door de zware leden, alsof ze daarbinnen, in log

peinzen, hun eigen verdoken onmetelijke kracht overwogen. Sommige hadden stompe, gedrukte voorhoofden als bizons. Hun ruggen waren als bedden die onder de zwaarte wat inzakten. De dijen waren mollige rondingen, waar nu en dan een rilling doorvaarde. De staarten, samengetrest met strohalmen, herinnerden aan pruiken van aristocraten van voor 1789. De zware schonken, de brede buiken, heel dat compacte gebouw stond stevig op poten, die, breed en zwaar van beenderen, aan de enkels ruig waren. Met de voorpoten stonden ze almaar de grond te beploegen, ongeduldig trappelend. Als de zon, die door paarse schalieachtige wolkenpakken af en toe boorde, op die paardenmenigte viel, was het een vrolijke wuiving van vlas of van pikzwarte vlechten ...

En toen ze draafden, was het een kostelijk schouwspel; al de verzamelde spierkracht kwam daar tot zijn recht; en dapper klonk de hoef op de stevige grond: "De aarde zingt als zijn voet haar aanraakt", las ik eens, dat Shakespeare moet geschreven hebben. De heerlijke paardenlijven! Er waren er, die de borst vol erepenningen hadden, zegetekens uit vroegere prijskampen. Sommige hadden een glans als van honing of van deugdelijk gebakken brood; andere waren fluwelig bruin als de schone oliekop van een pijp. Liepen ze stil, dan wiegden hun schonken als die van onze natiepaarden. De paardenknecht was maar een mager beestje naast zo'n reus en hij had werk om bij te houden: zijn benen wipten bij het lopen mateloos hoog op, naast dat lijf als een laverend schip, dat tenslotte het rechte spoor houdt. Er waren paarden zo zwart en met zulke donkere kroezige manen, dat men er moest bij denken aan Afrikaanse vrouwen, l'Africaine ...

Heel de weelde van de polder was daar bijeen vergaderd. Zij waren komen afgezakt van Stabroek, van Wilmarsdonk, van Oorderen, van Berendrecht, van Zandvliet, ook wel uit het zuiden, van Aartselaar, van Kontich; maar die uit de polder leken me het bijzonderst. Denk aan de oneindige groene grazigheid van de landouwen van het

polderland, begrensd door de Schelde, en waarboven de wolken varen als luchtschepen, komend van de zee. Het is ons eigen land, want wij hebben het gewonnen met eigen handen op de wateren. En die paarden, dat zijn de edele telers, die het ras bestendigen. Kan men er genoegzaam zorg voor hebben? De mens vergeet zichzelf om u, o edele hengst, met het vuur in de ogen en die goedheid toch van sterk beest!

Wat gold het hier eigenlijk? Het was geen prijskamp als andere jaren, alleen een keuring, maar de bezitters stellen steeds hoog op prijs, om door de bevoegde officiële heren met een goedkeuring van hun kwekeling te mogen heengaan. “Ga, en vermenigvuldig!” zegt de heer, en een man komt met een gloeiend ijzer en drukt in de nek, valk bij de maan, naast de letter O (onderzocht) een letter A (aangenomen).

Een nietig rookwolkje stijgt op onder de manen, het paard schudt even zijn kop, zijn huidhaar is maar wat aangebrand. Voorzien van zijn ambtelijke goedkeuring, mag de hengst gerust zijn gangen gaan ...

Men vertelt me, dat het getal der ingeschreven paarden voor de tijdsomstandigheden redelijk groot was. Er waren er 44. Om “in dienst te treden” moeten de hengsten 30 maanden oud zijn. Zij die niet aan hoge eisen beantwoorden, worden onverbiddelijk afgekeurd. Ik heb zo paardenkwekers zien afdruipten, zonder A, die stilzwijgend hun wrevel verkroppen, terwijl de concurrenten, met A, met pijnlijke belangstelling naar de oorzaak der afwijzing kwamen informeren ...

De Belgische regering werkte de paardenkweek fel in de hand. De Belgische kwekers zoeken vooral grote dieren. Het Ardennees ras is haast uitgestorven, de meeste die we hier zien, zijn van Brabants-

Henegouws ras. Het eigenlijk Vlaamse paard wordt vooral in de omstreken van Brugge gekweekt.

Dat alles wordt me welwillend aan het verstand gebracht door een kundige inspecteur-regeringsveearts, naar wiens wijze woorden ik belangstellend heb geluisterd. Want, zo alle dieren goed en interessant zijn, wat een edel wezen is dan een paard! En heeft men het al genoeg gezegd? Men “slacht mensen als dieren”, nu helaas, hoeveel prachtige paarden vonden in dit schandjaar 1914-15 hun graf? Mens, mens, wat hebt ge met uw “mindere” broer gedaan?

Wat nu vooral te kort schiet, is het voedsel. Ziedaar een paard, dat naast zijn O geen A heeft gekregen, en terecht: het waggelt van achter, het staat niet stevig op zijn poten, het is te laag van rug, te eng van borst, de beenderen zijn te slap. Onder de knie moeten ze dik zijn, en het achterdeel goed ontwikkeld, ook de hals pezig en vast. Dik zijn is goed, mits overal evenredig, de benen niet te fijn tegenover de dikke schonken en buik. Kijk, dat paard zakt door zijn “kogels”, zijn gewrichten zijn zwak, de pezen te veel gespannen: dat lijdt te veel.

Die daar is te veel opgeboffeld in Holland: het is een vluchteling en hij heeft zich aan de Hollandse weiden te goed gedaan; veel te goed: zijn premie is van 800 op 600 frank gevallen ... Want deze paardenkwekers krijgen premies, ziet ge, om ze te steunen in hun werk, dat van nationaal belang mag heten. Er is voedsel te kort, zegde ik. De haver kost zotte prijzen en het rantsoen is te beperkt. De hoeveelheid haver, die nu aan dekhengsten besteed wordt, is te gering: wat ze in de wei gekregen hebben, is onvoldoende.

Onze provincie is goed voor de kweek. Dat is er de laatste vijfentwintig jaar veel op vooruitgegaan. De boeren hebben er ambitie op gekregen en hebben zich in Brabant en Henegouwen beste voortbrengers aangeschaft. Weet ge, dat zo'n hengst een 25 à

30.000 frank kan kosten? Kijk, die daar is er een van 10 à 12.000 frank! De boeren verenigen zich soms om zo'n heel dure te kopen. En dat kapitaal is rentegevend. Velen hebben goede merries, en de opbrengst is talrijk en deugdelijk. Voor iedere dekking krijgen ze 100 F betaald. En dan de prijskampen, de jaarlijkse premies ... Een zogenaamde bewaarpremie bedraagt tot 5000 frank, en wordt jaarlijks met 500 frank uitbetaald, zolang ze blijken "goed" te blijven. De concurrenten van de eerste categorie behoren tot de arrondissementen Antwerpen, Mechelen, Turnhout, omvatten de hele provincie. Dan zijn er nog twee premies, de eerste van 700, de tweede van 500 frank, de laatste alleen te bekomen door wie vroeger de eerste premie reeds heeft gehad. Zo is er een heel systeem van bescherming, dat prachtige resultaten heeft opgeleverd ...

Men heeft gedacht, dat de machine het paard nutteloos zou maken. Maar ... de prijzen voor goede dieren stijgen voortdurend. En nu met de oorlog gaan ze zotte prijzen! Zotte prijzen, ik herhaal het nog eens!

Eén vrees: zullen ze van zekere zijde niet teveel van onze nationale hengsten opkopen? In Holland maken ze zelfs werk van de niet goedgekeurde (die zonder A!) en in Zeeuws-Vlaanderen maken ze daar uitstekende hengsten van ... Dat wordt voor België misschien nog een bron van inkomsten, al die afgekeurde hengsten ...

Deze oorlog heeft de verbetering van het paardenras op zijn minst voor 25 jaar achteruitgesteld: meest alle goede merries zijn weg, of afwezig ... Maar als onze boeren voortgaan en het helemaal te pakken krijgen, dan breken nog goede dagen aan voor de paardenkweek. Wie een 8 of 10 jaar geleden te Berendrecht de kweek begon werd voor zot gescholden, daar hij voor een hengst 12.000 F betaalde. Na enkele jaren zien ze allemaal in, dat het een gouden zaak is. Dat het eerst niet opschoot lag aan het systeem: "van haver krijgen ze kwade voeten", zegde men, wel, het is juist

andersom: door haver te geven maakt ge stalen paarden ... En ondertussen verbeteren ze op de grond met fosfaten, het gras schiet weliger op, het bloed der paarden wordt er ook rijker door ...

En ... enne ... wat dunkt u, waarde inspecteur, omtrent een verbetering van het mensenras?

Het men-sen-ras! Wel, dat is delicaat zulle ... Daar een andere maal over, nietwaar?

Het Belgisch Staatsblad bevat de volgende bekendmakingen:

Bij koninklijk besluit van 5 oktober 1915 wordt de heer René de Clercq, leraar aan het koninklijk atheneum te Gent, bestuurder van het blad de Vlaamsche Stem, uit zijn ambt ontslagen.

Bij koninklijk besluit van 5 oktober 1915 wordt dr. Jacob, bestuurder van het blad de Vlaamsche Stem, tijdelijk leraar bij het middelbaar onderwijs, van de lijst der doctors in de filosofie en letteren, uit wie wordt gekozen om bij het staatsonderwijs een post te vervullen, geschrapd.

De (Belgische) Legerbode vermeldt onder het opschrift "Roemrijke bladzijden" "enige heldendaden van het 2^e Belgische regiment jagers te voet". Aan hetgeen de Legerbode in haar nummer van 23 oktober mededeelt, ontlene wij het volgende:

Het was rond 10 uur 's avonds, op 6 oktober (1914), nadat de mannen om zo te zeggen sedert 26 september geen ogenblik rust meer genoten hadden, dat het 2^e regiment jagers Bouchout verliet, om te ontsnappen aan die hel, waarin het reeds sedert tien eindeloze dagen had geleden en gestreden.

De 7^e 's morgens bereikte het de oevers van de Schelde, in een staat van uitputting die men zich wel verbeelden kan, en trok om 5 uur langs de brug te Burcht de stroom over. Geschokt en dooreen gehost, met de hoop die zich langs die smalle overgang samendrong om zich daarna over de wegen uit te breiden, kwam het regiment na tien uur uitputtende mars te Melsele, dicht bij Beveren-Waas: om 8 uur 's avonds kantonnerde men daar. De vermoeide manschappen vielen in een zware slaap, geheel gekleed, het geweer in het bereik van de hand, te midden van al het gewoel dat er nu in die anders zo vreedzame Vlaamse plaatsje heerste.

Het was nauwelijks 3 uur, op donderdag 8 oktober, toen de reveille, in de donkere nacht, de mannen weer op de been riep.

Verstompt, uitgeput door de vermoeienis, laten zij zich leiden door de officieren, die vruchteloos beproeven ze uit hun verdoving te wekken. Onverschillig voor alles, gaan zij naar het onbekende, en begrijpen slechts dat zij een dreigend gevaar ontvluchten, daar men geen minuut mag verliezen.

En zo gaan zij langs de Hollandse grens, op slechts enkele kilometers daarvan verwijderd, in de richting van het westen, zonder te weten waar of wanneer men zal halt houden. Zij gaan langs de smalle wegen, nog versperd door de onafzienbare rijen caissons, kanonnen of daverende auto's die voorbij rijden, te midden van al de verwarring, van de kreten en de vloeken die overal weerklinken.

Onze jagers trekken steeds verder: mijlen volgen op mijlen, dorpen op dorpen. Soms blijft men staan om een tijdlang halt te houden. Dan strekken zij zich neer in de velden langs de weg, in de hoop een ogenblik rust aan hun versteven ledematen te gunnen. Een fluitsignaal klinkt en de lijdensweg herbegint. Tot zelfs de dappersten slegen zich weldra nog slechts uitgeput voort; zij kunnen niet verder.

Het duurt nu reeds tien uren lang dat men marcheert; het worden er vijftien, de avond valt en nog gaat men steeds vooruit. Nu wordt het nacht; pijnlijk strompelen zij verder. Anderen kreunen van vermoeienis; hier en daar valt er een in zwijm en stort neer in een gracht langs de weg.

Eindelijk, na twintig uren mars, na meer dan vijftig kilometer ineens te hebben afgelegd, bereikt het 2^e regiment jagers, een weinig voor middernacht, het einde van deze verschrikkelijke etappe; men is te Assenede. Men zal hen er, gelukkig, de ganse volgende dag 9 oktober laten rusten, en de volgende dag, bij het eerste grauwe morgenlicht, zal het regiment in het kleine station van Assenede in de wagens stappen, die langs Eeklo en Brugge, onze jagers naar Torhout zullen brengen.

In het kleine Vlaamse stadje dat nu van troepen krioelt, en dat langzamerhand verwonderd en ongerust wordt, volgt een nieuwe rust op het ontschepen. Dan, op maandag 12 oktober, zet het 2^e regiment jagers de aftocht voort naar Vladslo, langs een baan die nog steeds belemmerd is door lange stoeten ongelukkigen die voor de aanval vluchten.

En toch, het schijnt hier zo lachend en zo kalm, in dit vruchtbare, groene landschap, dat door een bleke herfstzon wordt beschenen, dat de zenuwen langzamerhand minder overspannen worden. De angst, die de kelen dichtschroefde, neemt af. Plots merkt men dat men vrijer de frisse lucht inademt, die van de zee tot hier overwaait. Men eet naar hartenlust, met razende appetijt; de vermoeienis vermindert.

En daar de officieren met hun manschappen lachen en praten, daar zij vol vertrouwen schijnen en zeker van de toekomst, begint men te

geloven dat, als bij mirakel, het grote gevaar dat ons leger bedreigde nu afgewend is.

In ieder geval schijnt het wel dat de aftocht ten einde is. Want op dinsdag, de 13^e, krijgen de jagers bevel Vladslo in staat van verdediging te stellen. Zij vorderen het materieel op dat hun ontbreekt – er was er zoveel in de loopgraven voor Antwerpen gebleven, - en zetten zich aan het werk. Die zelfde dag verneemt men dat de aftocht inderdaad een einde heeft genomen, dat het leger op de IJzer zal stand houden, ten einde de hand te reiken aan de bondgenoten en zo eens te meer front te maken tegen de vijand. Zij zullen niet langer alleen staan. Allen samen nu, Fransen en Engelsen en Belgen, gaat men de Duitse stormloop tegenhouden. De koning bevestigt het. De koning geeft een bevel. Een daverende toejuiching weerklinkt, en al de hoop en al de strijd lust die weer trillen in de ziel van onze kleine jagers, zoekt een uiting in die daverende kreet.

En daar men dus nogmaals gaat strijden, worden er onmiddellijk maatregelen genomen, om aan de verzwakte eenheden, waarvan vooral de kaders vreselijk zijn gedund, weer wat nieuwe kracht te geven. De 11e besluit men dus, voor het aanstaande gevecht, het 2e en 5e jagers tot één regiment samen te smelten: deze broederregimenten hadden tot nu toe, naast elkaar, hun bloed in dezelfde gevechten vergoten.

Het is alsof het dappere regiment zo nieuwe kracht gekregen heeft. Men voelt zich zo veiliger, schouder aan schouder. Men weet dat men oversten heeft, vol ondervinding, die hun nieuw gevormde eenheden in de geweldige strijd zullen voeren. Met de groep Reynaert, die hen niet verlaten heeft, vormt het 2^e jagers voortaan de 16^e gemengde brigade, onder de bevelen van kolonel Sults.

Op het ogenblik dat het Belgisch leger op de IJzer stelling nam, was het tot op 80.000 man gekrompen, waarvan slechts 48.000 geweren. Ondanks zijn zwakheid was het eerst verplicht een front van 36 kilometer te bezetten, dat zich uitstreckte van de zee tot aan Boezinge, waar het met de Franse territorialen in verbinding stond.

Van 13 tot 18 oktober zal de 5^e divisie het gedeelte van dit front aan de leperlee, ten zuiden van Diksmuide bezetten. Het 3^e jagers zal zich eerst naar Werken begeven, daarna naar de noordelijke zoom van het bos van Houthulst, waar het op 15 oktober te Jonkershove zal verbroederen met de Franse marinefuseliers. Franse en Belgische soldaten juichen elkaar toe, de lach op de lippen, en denken op dit ogenblik niet dat zij enige dagen later samen hun edel bloed zullen vergieten in de loopgraven voor Diksmuide.

De volgende dag, de 16^e, liet de vijand voor het eerst zijn aanwezigheid voelen. In de eerste uren van de nacht werd de wielrijderscompagnie van de 16^e brigade, die onder de bevelen van kapitein Demart als hoofdwacht dicht bij het bos had stelling gevat, door een Duitse auto-mitrailleuse op verkenning, aangevallen. Een levendig geweervuur jaagt ze spoedig op de vlucht.

Nauwelijks was dit kleine alarm voorbij of het 2^e jagers trekt terug op de leperlee, om daar, in de nabijheid van Luigem, een bruggenhoofd aan te leggen. Twee dagen lang werken de mannen uit al hun macht om loopgraven te delven die zij overigens zelf niet zullen moeten verdedigen. Want, daar op zondag de 18^e de algemene toestand had toegelaten de 5^e divisie in reserve naar het noorden te roepen, verliet het 2^e jagers Reninge, waar het gekantonneerd was geweest, om zich langs Lampernisse en Loo naar Oostkerke te begeven.

De mannen hadden tot dan toe nog niet veel van de vijand gezien. Die dag kregen zij als het ware een voorgevoel van de dreigende

storm. Reeds sedert de morgen donderde het kanon ten noorden van Diksmuide. Keiem werd aangevallen en met vertwijfeling verdedigd. De Slag aan de IJzer ging beginnen.